

18
079

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ
В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОГО ВУЗУ**

Тези доповідей та повідомлень
науково-практичної міжвузівської конференції

Частина 2

**ШЛЯХИ І ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ
МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ**

КРИВИЙ РІГ 1992

молодших класів до такої роботи, доцільно практикувати розв'язання ним відповідних завдань. Наприклад: "Проаналізуйте підручник "Читанка" /3 клас/. Виберіть твори, в яких закладені ідеологічні догми чи політичні гасла, що не відповідають реаліям сучасного життя. Оцініть їх зміст з педагогічної точки зору".

7. Проблема змісту шкільної освіти зазнає змін не тільки в напрямку удосконалення змісту навчальних дисциплін. Розробляються і вводяться в навчальні плани нові курси. Зокрема, протиріччя між виховними ідеалами шкільної системи навчання і виховання та педагогічними орієнтирами сімейного виховання дітей зумовило необхідність розробки курсу з народознавства. Зрозуміло, що зміст шкільного курсу з народознавства повинен орієнтуватись на регіональні та мікрорегіональні етнічні духовно-культурні потреби учнів. Тому вчитель повинен володіти навичками творчої переробки варіантів програм з даного курсу та підбору матеріалу народознавчого змісту. Для цього майбутньому педагогу дають творчі завдання типу: "Зберіть пісні, казки, перекази, легенди свого краю. Як Ви їх використовуєте на уроках з народознавства?"

Врахування тенденцій процесу оновлення змісту шкільної освіти дає змогу домогтися кращих результатів у практичній підготовці майбутніх вчителів до творчої діяльності.

О.О.Любар /Криворізький пед-інститут/

ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ

Український народ створив оригінальну систему виховання молоді, яка особливо в епоху українського Відродження /XVI – перша половина XVIII ст./ набула надзвичайного розвитку. Вся Україна була вкрита густою мережею національних шкіл – братських, церковних, полкових, січових, мандрівних дяків, мистецьких, ремісничьких тощо. У цей же період осередками національної культури стали Острозька та Києво-Могилянська Академії, діяльність яких сприяла духовному піднесенню українського суспільства. Проте на кінець XVIII ст. національна система виховання зусиллями чужоземців – колонізаторів припинила своє існування. У перші роки радянського будівництва мались спроби відродити національну школу, але вони

не увінчалися успіхом, бо сама ідея національної школи суперечила суті імперської держави. Тільки з народженням незалежності України ця ідея стала реальністю.

Будівництво національної школи впливає з потреб держави, яка має за мету духовне відродження суспільства, виховання юних громадян патріотами, свідомими громадянами, будівничими суверенної України. Ця мета узгоджується із принципом народності виховання, який детально обґрунтували вітчизняні педагоги Г.С.Сковорода, К.Д.Ушинський, О.В.Духнович та інші. К.Д.Ушинський, зокрема, зазначає, що "кожен європейський народ має свою окрему характеристичну систему виховання" /Ушинський К.Д. Вибрані твори. - Київ, 1983. - Т.І. - С.46/. Український народ, як один із європейських народів, сьогодні ставить питання про відродження національної школи та її побудову у нових конкретних соціально-історичних умовах.

Метою і завданням національної школи є глибоке і всебічне оволодіння учнями змістом освіти, серцевиною якого є надбання загальнолюдської і національної культури. Засобами рідної мови, вітчизняної науки, історії, природи рідного краю, фольклору, народних традицій, ремесел, народної педагогіки, мистецтва, побутової культури тощо національна школа формує повноцінну особистість, якій притаманна громадянська, національна і особиста гідність, свідомість активної діяльності по будівництву Української держави.

Відродження національної школи неможливе без підготовки національних педагогічних кадрів. Провідну роль у цьому процесі мають гуманітарні дисципліни і в першу чергу педагогічні. За роки навчання у педагогічному вузі майбутній вчитель має детально ознайомитися і засвоїти національні і загальнолюдські духовні цінності, культурно-історичну спадщину свого народу, народне дитинство, батьківську педагогіку, народну дидактику та мудрість виховання. Учителю треба всебічно знати народні виховні традиції, звичаї, обряди і прищеплювати їх своїм учням. Усі ці знання мають бути відбиті у національній педагогіці, яка є основою педагогічної науки.

Сьогодні не визначений зміст національної педагогіки, відсутні навчальні програми, підручники і посібники. Більшість педагогів, які викладають педагогічні дисципліни, не володіють такими знаннями і відповідно не спроможні виховувати національні педагогічні кадри. Розв'язати цю проблему можна шляхом докорінного оновлення змісту педагогічної освіти, перепідготовки педагогічних

кадрів вузів та педучилищ. З метою розробки фундаментальних проблем національної педагогіки початкової школи та широкого залучення професорсько-викладацького складу, співробітників та студентів в інституті створена науково-дослідна лабораторія з проблем педагогіки національної початкової школи.

Основні завдання лабораторії: проведення фундаментальних і пошукових досліджень по визначенню оптимального змісту педагогіки національної початкової школи з урахуванням надбань української педагогічної думки, практики національної школи та багатовікових педагогічних традицій українського народу; розробка навчальних програм з педагогічних дисциплін для студентів факультету підготовки вчителів початкових класів; написання методичних посібників та розробок до курсів педагогічних дисциплін; дослідження і узагальнення сучасного стану української народної педагогіки Придніпров'я; надання допомоги вчителям початкових класів у впровадженні у педагогічну практику надбань української народної педагогіки на основі виконаних у лабораторії досліджень, розробок і рекомендацій тощо.

Розв'язання цих завдань збагатить навчальний процес педагогічною культурою національною за змістом і характером, що сприятиме якісній підготовці вчителів до роботи в умовах оновленої школи незалежної України.

Л.В.Печеньюк /Київський пед-інститут іноземних мов/

ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА

Невід'ємною складовою частиною загальної культури є естетична культура, її різностороннє підвищення – важлива умова цілеспрямованого формування духовних інтересів і потреб людини.

У час, коли відбуваються великі зміни у житті нашої країни, актуальним є вивчення національної культури, повернення до тих традицій, які створив народ. "Знання свого родоводу, історичних та культурних надбань предків необхідні не лише для піднесення національної гідності, а й для використання кращих традицій у практиці сьогодення" /Культура і побут населення України: Навч. посібник. – Київ, 1991. – С.6/.